היו (א)סובלין אותו א] במוטות (א) יצאו הראשונים חוץ לחומת העזרה והאחרונים לא יצאו הראשונים מטמאין בגדים והאחרונים אינן מטמאין בגדים עד שיצאו ב] יצאו אלו ואלו מטמאין בגדים ב)רבי שמעון אומר ג] אינן מטמאין עד שיוצת האור ברובן ניתך הבשר אין השורף מטמא בגדים: גמ' ג)מאי בירה אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן מקום יש בהר ד] הבית ובירה שמו ור"ל אמר כל הבית כולו קרוי בירה שנאמר (ואל) 1הבירה אשר הכינותי אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה ה] שלשה בית הדשנין הן בית הדשן גדול היה בעזרה ששם שורפין פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים ופרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שאירע בהן פסול קודם זריקה ובית הדשן אחר היה בהר הבית ששם שורפין פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שאירע בהן פסול אחר זריקה וכמצותן חוץ לשלש מחנות תני לוי שלשה בית הדשנין הן בית הדשן גדול היה בעזרה ששם שורפין פסולי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים ופרים הנשרפים ושעירים הנשרפים שאירע בהן פסול בין קודם זריקה בין לאחר זריקה ובית הדשן אחר היה בהר הבית ששם שורפין פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין שאירע בהן פסול ביציאתן וכמצותן חוץ לשלש מחנות בעי רבי ירמיה ו] לינה מהו שתועיל בפרים הנשרפים ובשעירים הנשרפים מי אמרינן כי מהניא לינה בבשר דבר אכילה אבל הני דלאו בני אכילה נינהו לא או דלמא לא שנא אמר רבא הא מילתא איבעיא ליה לאביי ז] ופשטנא ליה מהא ד)ושוין שאם חישב באכילת פרים ובשריפתן שלא עשה כלום מאי לאו מדמחשבה לא פסלה לינה נמי לא פסלה ודלמא ח] מחשבה הוא דלא פסלה אבל לינה פסלה תא שמע ה)ופרים הנשרפים ושעירים הנשרפין מועלין בהן משהוקדשו נשחטו הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כיפורים ובלינה מאי לאו לינת בשר לא לינת אימורין והא מדקתני סיפא כולן מועלין בהן בבית הדשן עד שיותך הבשר מדסיפא בשר רישא נמי בשר מידי איריא סיפא בשר רישא אימורין תא שמע דתני לוי שאירע בהן פסול ביציאתן מאי לאו ט] לינה ° לא י] פסול טומאה ופסול יציאה בעי ר"א ° יציאה מהו שתועיל בפרים הנשרפים ושעירים הנשרפים מאי קמיבעיא ליה א"ר ירמיה בר אבא (ב) אליבא דמ"ד ז)עדיין לא הגיע זמנו לצאת מי אמרינן ה"מ בשר דאין סופו לצאת חובה יא] אבל הני דסופן לצאת חובה לא או דלמא ה"נ יב] לא הגיע זמנו לצאת ת"ש דתני לוי שאירע יג] בו פסול ביציאתו מאי לאו פסול יציאה לא פסול טומאה ופסול לינה בעי רבי אלעזר פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים ח)שיצא יד] רובו במיעוט אבר מהו טו] הך מיעוטא דאבר בתר רובא שדינן ליה והא לא נפקא ליה או דלמא בתר רובא דבהמה שדינן טז] פשיטא דלא שבקינן רובא דבהמה ואזלינן בתר רובא דאברים יז] אלא י)כשיצא חציו ברוב אבר יח] האי מיעוטא דאבר

רש"י

היו סובלין אותו יט]. הנשרפין כמלותן במוטות כ] לקמן יליף לה: **הראשונים.** בני אדם הנושאין במוט אותן שבראש האחד יולאים ראשונים: **עד שילאו.** האחרונים. בגמרא [קה.] יליף לה: **ניתך הבשר.** דגמרא כא] שריפתן אין המסייע שוב בהן מטמא בגדים אבל מקמי הכי כל המסייעין בשעת שריפה מטמאין בגדים. וכולה יליף בגמרא [דף קו.]: **גמ' ששם שורפים פסולי בשר קדשי קדשים.** שמחילת אכילתן בעזרה ופסולי אימורים אפילו של קדשים קלים דהואיל והקטרת הכשירין בעזרה אף שריפת פסוליהן בעזרה כדילפינן בפסחים בפרק כל שעה (דף כד.) מבקדש באש תשרף: **קודם זריקה.** שלא הגיע זמנו כב] ללאת לפיכך נשרפין בעזרה: **אחר זריקה.** שהגיע זמנו כב] ללאת לפיכך נשרפין חוץ לעזרה: **וכמלותן.** וכשהן נשרפין כמלותן שלא אירע בהן שום פסול: **נשרפין חוץ לג' מחנות.** כדילפינן בפירקין [קה:]: **בין לאחר זריקה.** הואיל ועדיין לא יצאו: **ביליאתן.** לאחר שילאו: **מהו שתועיל.** לפוסלן אם לנו: **בבשר דבר אכילה.** כג]עולה או אימורין שהן לאכילת מזבח כד] (ג) אבל הני דלשריפה קיימי דלא אשכחן לה אלא או באכילת מזבח כדכתיב (שמות כג) לא ילין חלב חגי וגו' או באכילת אדם כדכתיב (שם יב) לא תותירו וגו': **ושוין שאם חישב כו'.** ושוין ר"ש וחכמים שנחלקו בפרק ב"ש (לעיל מג.) אם פיגול נוהג בחטאות הפנימיות (ד) שאם חישב לאכול מבשר הפרים למחר או אם חישב בשחיטה על מנת לשורפן חוץ לג' מחנות למחר לא עשה כלום דמחשבת אכילה בדבר שדרכו לאכול בעינן והני לאו דרכן לאכול וגבי שריפה נמי אע"ג דכי אורחיה חשיב אכילת מזבח או אכילת אדם בעינן לפגל ומ"ד פיגול נוהג בפנימיים כגון אם חישב על הקטרת אימורים להקריבו כה] למחר: **לינה נמי לא פסלה.** בבשרו כו]. (ה) קס"ד דאי לינה פסלה מחשבת לינה נמי פסלה: **לינת אימורין.** דבמידי דהקטרה ודאי פסלה לינה: **עד שיותך הבשר.** דכל זמן שלא נעשית מלותן מועלין בהן: **מדסיפא.** לענין מעילה בבשר איירי: **רישא נמי.** לענין כז] לינה לענין בשר קאמר: **דתני לוי.** במתניתא דלעיל: **ופסול יליאה.** כגון שילאו לפני זריקת דמים שעדיין לא הגיע זמנן ללאת כח]: **יליאה מהו שתועיל.** לפוסלן אם ילאו מן העזרה לפני זריקת דמים: **מאי קמיבעיא ליה.** אמאי תיפסול הרי סופן ללאת: **א"ר ירמיה בר אבא.** כי קא מיבעיא ליה אליבא דמאן דפסיל בשר קדשים קלים שילא לפני זריקת דמים משום דעדיין לא הגיע זמנו ללאת בפרק כל התדיר (לעיל פט:) הכא מאי מי אמרינן הני מילי בבשר קדשים קלים דאין סופן חובה ללאת אבל הני שסופן ללאת כט] חובה לא מיפסלי ביליאתן: **לא פסול טומאה ולינה.** דקאי ל] הכא ומדחי ליה קאי הכא ומדחי ליה: **שילא רובו** לא]. ומיעוט אחד מן האברים משלים לרובא של בהמה ליליאתה: **מהו.** מי הוי יליאה לב] לטמא את המתעסקין בהולאת רובן או לג] לא הוי יליאה מי אמרינן שדי מיעוטא דאבר לד] בתר

תוספות

לא מחשבה הוא דלא פסלה אבל לינה פסלה. תימה דבריש הוליאו לו (יומא דף מח.) בעי רב פפא חישב בחפינת קטרת מהו ת"ש הוסיף רבי עקיבא הקומץ והקטרת כו' מדפסיל טבול יום פסולה לה] נמי מלינה ומדפסלה לינה פסלה נמי מחשבה ולא דחי כדהכא וי"ל דהתם דבאכילת מזבח מה לי מחשבה מה לי לינה אבל הכא בבשר פרים הנשרפין לו] וא"ת היכי פסלה מחשבה בקטרת הא תנן לעיל בפרק ב"ש (דף מג:) דקטרת ולבונה אין בהן משום פיגול וי"ל דנהי דכרת ליכא מחשבה מיהא פסלה מידי דהוה אחטאות הפנימיות לרבי שמעון דאמר בפ"ק (לעיל יד.) מודה היה רבי שמעון לפסול מק"ו משלא לשמו ובקטרת נמי אהני ג"ש דמלא מלא ממנחה והתם הקשה בקונטרס אמאי הולרך לדקדק מטבול יום הוה ליה לאתויי ממתני' דמעילה (דף י.) דקתני בהדיא הוכשרו ליפסל בטבול יום ובמחוסר כיפורים ובלינה ותירץ רבינו יצ"א משום דההיא מיירי בקטרת דכל השנה כדקתני קדשו בכלי וההוא דמיקדש בכלי פסלה ביה לינה אבל התם בקטרת דיום הכיפורים דעיקרה אינה בכלי אלא משום דלא אפשר כדאמר התם לעיל והא לז] אמרי' דלא מיפסלה בלינה אבל ההיא דרבי עקיבא משמע דמיירי בכל קטרת ועוד י"ל דההיא דמעילה איכא לדחויי מדרבנן וכן לח] מחייבין עליה משום פיגול וטמא הוה אמינא מכת מרדות כמו ט) אבל אוכלין טמאין ושתה משקין טמאין ושתה רביעית יין ונכנס למקדש ושהה כדי אכילת פרס חייב דהיינו מדרבנן דפסול גויה [הוי דרבנן] כדאמרינן בפרק בתרא דיומא (דף פ:) אבל ההיא דר' עקיבא פשיטא דאורייתא טל] מדפסל טבול יום ע"י צירוף דאי מדרבנן לא הוה מחמירין מ] נמי האי פסול על ידי צירוף וא"ת והיכי דייק מדפסיל טבול יום פסלה נמי לינה והא משניתנה במכתשת נפסלת בטבול יום ולינה לא פסלה עד שתנתן במחתה כדאמר פרק קמא דשבועות (דף יח.) וי"ל דהא דנפסלת בטבול יום י) היינו מדרבנן: **שיצא רובו במיעוט אבר.** פי' בקונטרס דמיבעיא ליה לענין טמא מא] המתעסק בהן וקשה דבסוף כילד לולין (פסחים פה:) אמרינן המוליא בשר פסח מחבורה לחבורה אינו חייב עד שיניח הולאה כתיב ביה כשבת ופריך ממתני' דהכא דהיו סובלין אותו במוטות דקתני ראשונים מטמאין בגדים אחרונים אין מטמאין בגדים עד שילאו ואף על גב דלא נח ומשני בנגררים ואם כן רובו במיעוט אבר דהכא לא מב] מחייב לענין שבת כ) כיון דאגודו בפנים לא יטמא בגדים ונראה לפרש דמבעיא ליה לענין לשורפו בפנים:

עין משפט נר מצוה

נד א מיי' פ"ה מהלכות פרה אדומה הלכה ה:
נה ב מיי' פ"ז מהלכות מעה"ק הלכה ג:
נו ג מיי' שם הלכה ד:
נז ד מיי' פרק יט מהלכות פסה"מ הלכה ג ולחומרא:
נח ה מיי' שם פי"ד הלכה ח:
נט ו מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה ד:
ז מיי' פ"ב מהלכות טומאת אוכלין הלכה ז:
ח מיי' פרק יט מהלכות פסה"מ הלכה ג
ט מיי' פ"ב מהלכות מעילה הלכה ד:
ס יכ מיי' פרק יט מהלכות פסה"מ הלכה ג:

תורה אור השלם

1. וְלִשְׁלֹמֹה בְנִי תֵּן לֵבָב שָׁלֵם לִשְׁמוֹר מִצְוֹתֶיךָ עֵדְוֹתֶיךָ וְחֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת הַכֹּל וְלִבְנוֹת הַבִּירָה אֲשֶׁר הֲכִינוֹתִי: דה"א כט, יט

הגהות הב"ח

(א) במשנה במוטות הראשוני' יצאו חוץ לחומת: (ב) גמ' אמר רבי ירמיה בר אבא כי קמיבעיא ליה אליבא דמ"ד: (ג) רש"י ד"ה בבשר דבר וכו' לאכילת מזבח או בשר קדשי קדשים שהן אכילת אדם הס"ד ואח"כ מ"ה אבל הני דלשריפה קיימא לא דלא אשכחן להו לפסול בלינה אלא או: (ד) ד"ה ושוין וכו' הפנימיות שוין שאם חישב וכו' על הקטרת אימורין. נ"ב דהוא אכילת מזבח: (ה) ד"ה לינה וכו' דקס"ד:

גליון הש"ס

גמ' לא פסול טומאה ופסול יציאה. הא דנקיט פסול יולא דלמ"ד טומאה הותרה בציבור ל"ש טומאה. וק"ל דאיך נפרש מה דאמר לוי נפסל אחר זריקה שריפתו בעזרה מה פסול משכחת לה אם אין בו פסול לינה ולא נשאר רק פסול יולא וממילא הוי נפסל ביליאתו דשריפתו בבירה: שם יציאה מהו שתועיל בפרים. עיין בירושלמי פרק ו דיומא הלכה ו:

ליקוטים

צריכין הכשר טומאה ממקום אחר. [פי' ר"י] דמה שסופו לטמא טומאה חמורה לא מהני אלא לענין זה דחשבינן ליה כאילו הוכשר במים וכאילו נגע בשרץ אבל אין מועיל לעשות שאין אוכל כאוכל. וכן מוכח בזבחים בס"פ טבול יום דת"ר השורף הפרה ופרים וכו' ופריך בשלמא ר"מ וכו' ומשני אין צריכין הכשר טומאה ממקום אחר. פי' נהי דהאי דסופו לטמא טומאה חמורה אין צריכין הכשר טומאה, אבל הכשר אוכל בעי ומש"ה שעיר המשתלח דלא חזי לאכילה שהוא חי לא מטמא. והשתא פליגי דר"מ סבר דמה שסופו לטמא טומאה חמורה מועיל ליחשב אכילה, ורבנן סברי דפרה ופרים דוקא מטמא ולא שעיר המשתלח משום דאינו מועיל ליחשב אוכל (תוס' ב"ק עז ע"א): ויש כאן דעת אחרת לקצת המפרשים שהם סוברים דכל שסופו לטמא טומאה חמורה אע"פ שאינו אוכל, מטמא טומאת אוכלין כו'. וההיא דטבול יום הכי פירושה כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא צריכין הכשר טומאה ממקום אחר כלומר לדברי חכמים הא דתנא דבי רבי ישמעאל לא שייכא הכא, שאלו אין סופן לטמא טומאה חמורה כיון שאין

מסורת הש"ס

א) פסחים פה: ת"כ אחרי פרש' ה ה"ו, ירוש' יומא פ"ו ה"ו, ב) יומא סז: תוספ' שם פ"ג ה"א, ג) יומא ב. ירוש' פסחים פ"ז ה"ח, ד) [לעיל לה.] עי' ירוש' יומא שם, ה) מעילה ט. לעיל לה:, ו) ירוש' שם, ז) לעיל פט:, ח) חולין ע., ט) [כריתות יב:], י) [פי' ההוא דשבועות דמכתשת, וע' בתו' יומא מח. ד"ה מדפסיל ביתר ביאור], כ) עי' שבת צב. וברש"י ד"ה אבל מליאה.

מוסף רש"י

היו סובלין אותן במוטות. פרים הנשרפים כגון פר ושעיר יוה"כ ופר העלם דבר ופר כהן משיח, הנשרפין חוץ לג' מחנות (פסחים פה:) הבירה אשר הכינותי. אשר זימנתי לה מקום גורן ארונה לבנותה בו, ודוד קאמר ליה להאי קרא בדברי הימים (יומא ב.) פסולי קדשי קדשים. כגון מנחה ועולה ואשם שנטמאו או נשפך דמן, ומנחה שלא נקטר קומצה, ואימורי קדשים קלים שנטמאו, ודווקא נקט הני שמחילתן בתוך חומת העזרה, אבל שאר פסולי קדשים קלים שאכילתן בכל העיר אף שריפתן אם נפסלו חוץ לעזרה הן, והכי נמי תנן באלו עוברין (פסחים מט.) שורפן לפני הבירה והיינו חוץ לעזרה ושם היה בית הדשן לכך (פסחים כד.) ושוין. ר"ש וחכמים שנחלקו בפ' ב"ש, דרבנן אמרי פיגול נוהג בפרים הנשרפים ור"ש אומר כל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין חייבין עליו משום פיגול, ושוין שאם חישב בזאת מעבודות הדם לאכול מן הפרים למחר או לשורפן בבית הדשן כהילכתו למחר לא עשה כלום, דמחשבת אכילה לא מהניא בהו, דדבר שאין דרכו לאכול הוא, ומחשבת שריפה נמי לא, דאמחשבת אכילת מזבח קפיד רחמנא, אבל שריפה לאו לשון אכילה הוא, ואע"ג דאמרינן בפרקין דלעיל חישב שתאכלהו אש למחר פיגול, הני מילי דחשיב בלשון אכילה כדאוקי התם (לעיל לה.) פרים הנשרפים ושעירים הנשרפין. הן קדשי קדשים ואין בהן היתר לכהנים והזאת דמן קובען לפיגול אם חישב עליהן בשעת שחיטה וכיון דלית בהו היתר לכהנים מועלין בהן בבית הדשן, במקום שריפתן (מעילה ט.): הוכשרו ליפסל. נתקנו לקבוע פסולין הללו, בטבול יום ובמחוסר כפורים. אם נגעו בהן (לעיל לה:) עד שיותך הבשר. עד שיתעכל הבשר שנעשה אפר דהיינו מצותן (מעילה שם) יציאה. חוץ לעזרה מהו שתועיל כדרך שפוסל בכל הקדשים שאם יצאו נפסלין ביוצא (עפ"י לעיל כ:):

שינויי נוסחאות

א] צ"ל אותן (*ש"מ, וכ"ה במשניות): ב] שֶׁיֵּצְאוּ, יצאו אלו ואלו, אלו ואלו מטמאין כו' (שמכ"י, וכ"ה במשניות): ג] אומר אלו ואלו אינן מטמאין בגדים עד שֶׁיִּצַּת האור כו' (שמכ"י, וכ"ה במשניות): ד] נ"א בירושלים (פרי"ד): ה] בש"מ וכי"ל נוסף אמר רב: ו] בכל כתה"י וש"מ רבי אלעזר (דק"ס): ז] בכל כתה"י לאמי. ועי' תוס' לעיל נ ע"א ד"ה אמר (דק"ס): ח] תיבת דלמא נמחק, וצ"ל לא (ש"מ, וכ"ה בתוס'). ובכי"מ לא דלמא: ט] לאו פסול לינה כצ"ל (*ש"מ): י] בכי"ל נוסף דילמא. ועי' רש"י ד"ה לא פסול כו': יא] תיבת חובה דהכא ודבסמוך ליתא בכתה"י ודפ"י, והוסיפן בה"ז עפ"י פירוש רש"י (דק"ס וע"ע שם): יב] ר"ת הני נמי (כי"ב): יג] שאירע בהן פסול ביציאתן כצ"ל (*ש"מ), וכ"ה לעיל בסמוך: יד] שיצאו רובן כצ"ל (ש"מ): טו] בכי"ל וד"ו רפ"ב מהו הך רובא דאבר בתר מיעוטא שדינן ליה והא נפקא ליה וכו', ואח"כ מסיים ואזלינן בתר מיעוטא דאבר: טז] שדינן ליה (כתה"י): יז] בכתס"י וד"ו דאבר: יח] בכי"ל נוסף מהו: יט] אותן. את הנשרפין כצ"ל (*ש"מ): כ] כתה"י במוטות להוציאן לבית שריפתן והס"ד (ותיבות לקמן יליף לה ליתא שם), וכ"ה ברע"ב, וכעי"ז בש"מ: כא] צ"ל דנגמרה (ש"מ): כב] צ"ל זמנן (ש"מ): כג] צ"ל כגון בשר עולה (ש"מ): כד] מזבח או בשר קדשי קדשים שהן לאכילת אדם. אבל הני דלשריפה קיימי לא מהניא בהו לינה דלא אשכחן לה כו' כצ"ל (*שמכ"י). [ובצ"ק וח"נ דלא אשכחן לינה כו']: כה] להקטירן (כתה"י, שמכ"י): כו] בבשרן (כתה"י, שמכ"י): כז] לענין לינה בבשר קאמר (ש"מ). ובכתה"י לענין לינת בשר קאמר: כח] בש"מ וכי"פ נוסף ופסול קודם זריקה דתני בה דשריפתה בעזרה בשאר פסולים מיירי ולא בפסול יוצא. והס"ד [ועי' גל' קה"י שהגיה בש"מ דתחת 'קודם זריקה' צ"ל 'אחר זריקה' ומ"ש 'בשאר פסולים' ר"ל בפסול טמא. והמכוון בזה ליישב קושיית הגרע"א בגלה"ש ע"ש. אך כאמור בכי"פ איתא כלשון הש"מ]: כט] חובה לצאת (ש"מ, כתה"י): ל] קאי הכא כו' וקאי הכא (כתה"י): לא] רובן במיעוט אבר. מיעוט אחד וכו' כצ"ל (ש"מ, כתה"י): לב] ס"א יציאה ואם נטמא שורפו בהר הבית כדתני לוי או לא וכו' (כי"פ וש"מ) ועי' תוס': לג] או לאו יציאה היא דאמרינן שדי כו' כצ"ל (ש"מ, כתה"י): לד] דאבר שיצא לחוץ בתר כו' כצ"ל (צ"ק): לה] פסלה נמי לינה כצ"ל (ב"ש, צ"ק): לו] בצ"ק מוסיף כאן נהי דלינה פסלה בהו דלמא מחשבה לא פסלה בהו: לז] צ"ל והוי (ש"מ, צ"ק): לח] וכן הא דקתני סיפא וחייבין עליה כו' כצ"ל (צ"ק): טל] צ"ל דמדאורייתא (ב"ש): מ] מחמרינן כולי האי לפסול על ידי צירוף כצ"ל (ב"ש): מא] צ"ל לטמא (ב"ש): מב] צ"ל דלא (באה"מ):

בתר רוב אבר שדינן ליה והא נפק ליה או דלמא בתר בהמה שדינן ליה תיקו רבה בר רב הונא מתני לה בגברי במתעסקין בו חמשה בני אדם ונפקו תלתא ופשו להו תרי מאי בתר רוב מתעסקין אזלינן או [א] בתר בהמה אזלינן (א)תיקו (ה)בעי רבי אלעזר פרים ושעירים הנשרפים שיצאו וחזרו מהו מי אמרינן כיון דנפקי להו איטמו [ב] להו או דלמא כיון דהדור הדור אמר ר' אבא בר ממל ת"ש (ב)היו סובלין אותן במוטות הראשונים יצאו [ג] חוץ לחומת העזרה והאחרונים לא יצאו הראשונים שיצאו חוץ לחומת העזרה מטמאין בגדים והאחרונים אין מטמאין בגדים עד שיצאו ואי ס"ד כיון דנפקי להו איטמו הנך דאיכא גואי (א) ליטמא אמר רבינא ותסברא הא בעינא [1]ואחר [ד] יבא אל המחנה וליכא אלא רבי אלעזר היכי בעי לה כגון (ג)דנקיטי לה בבקולסי (ג)ת"ר [ה] (ד)פרים ופרה ושעיר המשתלח המשלח השורפן והמוציאן (ד)מטמא בגדים והן עצמן אין מטמאין בגדים אבל מטמאין אוכלין ומשקין דברי ר"מ וחכ"א פרה ופרים מטמאין אוכלין ומשקין שעיר המשתלח אינו מטמא [ו] שהוא חי והחי אינו מטמא אוכלין ומשקין בשלמא לרבי מאיר [ז] כדתנא דבי ר' ישמעאל (ה)דתנא דבי רבי ישמעאל [2]על כל זרע זרוע [ח] מה זרעים שאין סופן ליטמא טומאה חמורה וצריכין [ט] הכשר אף כל שאין סופן ליטמא טומאה חמורה צריכין הכשר (ו)יצתה [י] נבלת (ה)העוף טהור שסופה ליטמא טומאה חמורה ואין [יא] צריכה הכשר אלא לרבנן אי אית להו דתנא דבי רבי ישמעאל אפילו שעיר המשתלח (ב) אי לית ליה אפי' פרה ופרים מנלן כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא (ט)צריכין [יב] הכשר טומאה ממקום אחר (ה)בעי רבי אלעזר פרים ושעירים הנשרפים מהו שיטמאו אוכלין ומשקין בפנים כבחוץ מחוסר יציאה כמחוסר מעשה דמי או לא בתר דבעיא הדר פשטה מחוסר יציאה (ז)כמחוסר מעשה דמי בעא מיניה רבי אבא בר שמואל [יג] מרבי חייא בר אבא נבלת עוף טהור לר' מאיר מהו שיטמא [יד] בכזית דמחתא לארעא לא תיבעי לך דנקיט בפומיה לא תיבעי לך כי תיבעי לך דנקיט ליה בידיה מחוסר קריבה כמחוסר מעשה דמי או לא (בתר דבעיא הדר פשטה)

בתר רוב האבר והוה ליה כמאן דלא נפק ואין כאן רוב הבהמה לחוץ [טו] ולענין טומאת בגדים [טז] מחוץ למחנה בעי (האי מיעוטא דאבר שיצא לחוץ): (ו) אלא שיצא חליו. של פר ברוב אבר. בחצי הפר [יז] (הג"ה) יצא רוב אחד מן האברים ומיעוטו בחצי הפר שבפנים: האי מיעוטא דאבר. שנשאר בפנים בתר רובא דאבר שיצא שדינן ליה והוה ליה כמאן דנפק ואשתכח רוב בהמה מבחוץ: או דלמא בתר בהמה. דמיחבר בה והיכא דאיתא שדינן לה [יח] (ג) ואע"ג דלאו רובא דבהמה היא אלא פלגא וליכא למימר כדאמרן לעיל שבקינן [יט] רובא דבהמה (ד) אפילו הכי כיון דאין האבר נתוק לא אזלינן ביה בתר רובא ולא הויא יציאה ואם [כ] נטמא הפר שורפו בפנים: מתני לה. להך בעיא ברובא דמניינא דגברי: שיצאו וחזרו מהו. קס"ד לענין טומאת בגדים של אלו שהוציאום קמיבעיא ליה: איטמו להו. בגדיהם: כיון דהדור הדור. והוו להו כמי שלא יצאו: הנך דאיכא גוואי נמי נטמאו. דהא יציאה לענין טומאת בגדים בפרים כתיבא [כא] יוציא אל מחוץ למחנה ושרפו וגו' ומיניה ילפינן לקמן בפירקין (דף קה:) לומר לך כיון שיצא הפר חוץ למחנה אחת מטמא בגדים אע"פ דלא נפוק גברי נטמאו אלא לאו משום דאמר' דאי הדור הדור וכל שכן אלו שמוחזרים ועומדין שהרי לא יצאו [כב]: אמר רבא ותסברא. דהך [כג] דקמייתי ראיה מילתא היא: הא בעינן ואחר יבא אל המחנה. אלמא קרא בדנפיק לגברי קאי דכל כמה דלא נפק לא קרינא ביה ואחר יבא וכיון דלא קרינא ביה ואחר יבא לא קרינא ביה יכבס בגדיו: ופרכינן אלא ר' אלעזר היכי בעי לה. דכיון דבהכי תליא מילתא [כד] מכי נפק קרינא ביה יכבס בגדיו ואי אהדרינהו ואתו אחריני לאפוקינהו אפי' חשבת להו [כה] מוציאין לא מטמאו הנך בתראי עד דנפקי דהא לא קרינא בהו ואחר יבא: דנקיטי לה בבקולסי. שאחוזים במקלות ועומדין מבחוץ להוציאם לאחר שחזרו וקמיבעיא ליה מי אמרינן כיון שיצאו [כו] חוץ לעזרה כל העסוקים בהן מכאן ואילך חוץ לעזרה מטמאין בגדים או דלמא כיון דהדור הדור ועד דנפקי לא מטמאו: בקולסי. בלשון הש"ס ירושלמי מקל וראיתי דוגמתו [כז] (ה) (ח) בגילמי תרח נטל בקולסא ותבריניון: השורף פרה אדומה ופרים הנשרפים מטמאין בגדים. פרה בהדיא כתיב בה (במדבר יט) פרים פר כהן משיח ופר העדה (ו) ופר [כח] יום הכיפורים גמרי מקרא יתירא דחטאת חטאת בשילהי כל הזבחים שנתערבו (לעיל פג.) ופר [כט] יוה"כ בהדיא כתיב (ויקרא טז): והן אינן מטמאין בגדים. פרה ופרים עצמן אין מטמאין בגדים הנוגעין בהן בלא מתעסקין אבל מטמאין אוכלין ומשקין הנוגעין בהן. ולקמן מפרש טעמא: כדתנא דבי ר' ישמעאל מה זרעים שאין סופן לטמא טומאה חמורה. כגון אדם ובגדים: וצריכין הכשר. דבר המכשירן לקבל טומאה כגון נתינת מים ומגע שרץ: אף כל שאין סופו לטמא כו'. כגון שאר אוכלין אבל הני פרה ופרים ושעיר הואיל וסופן לטמא אדם ובגדים כגון המתעסקין בהן אין צריכין הכשר [ל] טומאה הלכך מטמאו מחיים ואע"ג דלא [לא] איטמויי שאר בעלי חיים דעלמא: אלא לרבנן אי דאית להו דתנא דבי רבי ישמעאל אפי' שעיר המשתלח ואי לית להו דתנא דבי רבי ישמעאל פרה ופרים מנא להו. הרי טהורין הן ולא נאמרה בהן טומאה אלא למתעסקים בהן: אמרי במערבא צריכין הכשר טומאה ממקום אחר. הא דתנא דבי רבי ישמעאל ה"ק כל שאין סופו לטמא טומאה חמורה צריך הכשר טומאה ממקום אחר שיגע בשרץ או בנבילה ולא שיטמאו [לב] מאיליו אבל מי שסופו לטמא טומאה חמורה אין צריך ליגע בטומאה ומטמא טומאת אוכלין מאיליו כגון פרה ופרים אבל חזי לטומאה [לג] מיהת בעלמא בעינן ולא בעלי חיים דלא אשכחן בבהמות בעלי חיים מטמאין: מהו שיטמאו בפנים אוכלין ומשקין. הואיל ועדיין לא הגיעו להיות מטמאין טומאה חמורה לא מטמאו טומאה קלה או דלמא הואיל וסופן לטמא לכשיצאו מטמאו: נבלת עוף טהור. מטמאה טומאה חמורה בבית הבליעה בכזית: מהו שיטמא [לד]. לרבי מאיר אוכלין ומשקין בכזית. לרבנן לא תיבעי לך דאמרי מידי דחזי לטומאה בעינן ובכזית אין לזו [לה] טומאה אלא בבית הבליעה אבל לענין מגע ליכא שיעורא [לו] בכזית אלא לרבי מאיר דאמר כל שסופו לטמא טומאה חמורה אין צריך ראויה לטומאה מהו שתטמא בכזית מאליה: דמחתא על ארעא לא תיבעי לך. דלא מיטמאה דהא אכתי לא הוגעה לסוף טומאה חמורה שמא לא תיכנס לבית הבליעה לעולם: דנקט בפומיה לא תיבעי לך. דאם היו אוכלים אחרים לתוך פיו מטמאתן דהא הגיעה לטומאה חמורה בהאי שיעורא. כי תיבעי לך כו': הכי

או דלמא בתר בהמה אזלינן. תימה אם הבהמה בפנים פשיטא דגברי טהורים כדמוכח כולה שמעתין ויש לומר דה"ק בתר בהמה דוקא אזלינן בתר רובא אבל בגברי לא: או דלמא כיון דהדור הדור. פי' בקונטרס דמבעיא ליה לענין טומאת בגדים של אלו שהוציאו וקשה אטו מחילות עזרה מקוס [לז] טהרה דכיון שנטמאו מי יטהרם ונראה לפרש דמבעיא ליה לענין הנוגע בפנים דדלמא כיון דיצאו בחוץ אע"ג דחזרו הנוגע בפנים טמא ומסיק דמיבעיא ליה כיון [לח] דנקטי בבקולסי ומיירי בעומד [לט] בחוץ ואוחז במקלות להוציאם לאחר שיחזרו [מ] כדפירש בקונטרס. הג"ה: פרים הנשרפים. שיצאו הפרים והאנשים וחזרו הפרים וגברי מהו פשיטא [מא] האנשים וגם בגדים שהיו עליהם טמאים ובחזרתן לא נטהרו אלא אם אנשים אחרים נכנסו בעזרה ויתעסקו [מב] בהוצאתן או הראשונים לבשו בגדים אחרים מי הוו טמאים בעסק זה קודם שיצאו חוץ לעזרה [מג] כיון שיצאו הפרים כבר חשוב כאילו מוציאים אותם מפתח עזרה ולחוץ. וקאמר מי [מד] תלי מילתא בהוצאת הפר לבדו אע"פ שלא יצאו האנשים א"כ גבי סובלין אותן במוטות כיון שיצא הפר ולכך נטמאו הראשונים אם כן גם דגואי נטמאו. ותסברא שיהא תלוי ביציאת הפר לבדו והא בעינן ואחר יבא אל המחנה אלא פשיטא דבעיא [מה] גם שיצאו האנשים עם הפרים ולכך דגואי לא מטמאי וגם בבעיא דילך אנשים אחרים שמעולם לא יצאו פשיטא דטהורין או גברי קדמאי אם לבשו בגדים אחרים. אלא רבי אלעזר הכי בעי דנקטי בבקולסי שהפרים יצאו וחזרו [מו] אנשים אחרים ועמדו חוץ לעזרה ומוציאין הפרים שבתוך העזרה במקלות מי אמרינן כיון שהפרים כבר יצאו והאנשים עומדים בחוץ חשוב כאילו מוציאין אותן מפתח עזרה ולחוץ וטמאין או חשוב כאילו לא יצאו הפרים מעולם לחוץ וטהורים אבל אם נכנסו בפנים גברי חדשים או הראשונים בבגדים חדשים כיון שמעולם אלו לא יצאו פשיטא דטהורים אע"פ שיצאו כבר הפרים. מה [מז] שבפנים אינו מבואר וזה עיקר. ברוך ד"ך: מחוסר יציאה כמחוסר מעשה דמי או לא. וא"ת אי מטמאו בפנים אם כן יטמאו את האימורים ויש לומר דמחוסר חתיכה פשיטא דהוי כמחוסר מעשה ולא [מח] תטמאו בשעת פרישתן דמיירי בניתזין בעל [מט] כרחו

עין משפט נר מצוה

סא א מיי' פי"ט מהל' פסה"מ הלכה ג:
סב ב ג מיי' פ"ה מהלכות פרה אדומה הלכה ה:
סג ד מיי' שם הלכה ז ופ"ו מהלכות אבות הטומאה הלכה טו:
סד ה מיי' פ"ג שם הלכה ב:
סה ו מיי' שם הלכה ג:
סו ז ע' בכ"מ בפ"ה מהלכות פרה הלכה ז:

תורה אור השלם

1. וְהַשֹּׂרֵף אֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמָּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה: ויקרא טז, כח
ובתורה אור ציין ויקרא יד.
2. וְכִי יִפֹּל מִנִּבְלָתָם עַל כָּל זֶרַע זֵרוּעַ אֲשֶׁר יִזָּרֵעַ טָהוֹר הוּא: ויקרא יא, לז

מוסף רש"י

מה זרעים שאין סופן ליטמא טומאה חמורה. זרעים אינן נעשין אב הטומאה עולמית ואפילו נגעו במת שהוא אבי אבות, ואינן נעשין אב לטמא אדם וכלים, דמהיכא נפקא דנוגע במת מטמא אדם מהאי קרא דכתיב (במדבר יט) וכל אשר יגע בו הטמא יטמא והנפש הנוגעת באותו טמא תטמא עד הערב, וכי כתיב האי קרא בדבר שיש לו טהרה בהזאה וטבילה כתיב, דכתיב לעיל מיניה והזה הטהור על הטמא וגו' וההוא טמא קאי והנפש הנוגעת, יצאו אוכלין ומשקין וכלי חרס, הואיל ואין להם טהרה במקוה אין נעשין אב הטומאה: יצתה נבלת עוף טהור שסופה ליטמא טומאה חמורה. אדם ובגדים אם יאכלנה, הלכך אינה צריכה הכשר (חולין קכא. קכא:) אין צריכה הכשר. לא שום הכשר ירידת טומאה, לא הכשר מים ולא הכשר שרץ, אלא מאליה בלא שום נגיעה (נדה נ:):

שיטה מקובצת

בשלמא לר' מאיר כדתנא דבי רבי ישמעאל כו'. עי' תוס' ב"ק דף ע"ז ע"א:

ליקוטים

השיך לעמ' זה ר' בעמ' קודם מטמאין אלא העוסקין בהן הלכך צריכין הכשר טומאה ממקום אחר כלומר שיגע בהן שרץ, הלכך פרה ופרים מקבלין טומאה מפני שהן מתים, אבל שעיר המשתלח אינו מקבל טומאה מפני שהוא חי (פי' הר"ן שבועות יא ע"ב בקילור): צריכין הכשר טומאה ממקום אחר. כלומר בעינן שיהיו ראויים לקבל טומאה ממקום אחר ואם היו ראויים לכך מטמאין הם מעצמן כאילו קבלוה ממקום אחר ונפקא מינה דבעו הכשר מים שיהיו ראויים לקבל טומאה הילכך פרה ופרים שהם אוכלין וראוים לקבל טומאה מטמאין מעצמן אבל שעיר המשתלח שהוא חי ואינו ראוי לקבל טומאה אף מעצמו אינו מטמא ולעולם פרה ופרים מטמאין מעצמן. בין ותדע. עוד יש לפרש להאי מימרא הכי לעולם רבנן לית להו דרבי ישמעאל דסבירא להו דבעינן שיקבלו טומאה ממקום אחר ופרה ופרים נמי על ידי קבלת טומאה הילכך פרה ופרים דבני קבולי טומאה נינהו מקבלי טומאה ויהבי לה אבל שעיר שהוא חי לא מקבל טומאה ולא יהיב לה ולדעת הנך רבנן נבלת עוף טהור נמי לא מטמאה עד דמקבל טומאה ממקום אחר. והאי פירושא ניחא טפי לההוא סוגיא דזבחים מיהו בהאי סוגיא והאי פירושא ליכא פלוגתא בין פרה ופרים לנבלת עוף טהור וסוגיין נמי בכולא תלמודא כרבי ישמעאל דלא בעינן לא הכשר מים ולא הכשר שרץ (ראב"ד פ"ג מאה"ט ה"ג):

מסורת הש"ס

א) ירוש' יומא פ"ו ה"ו, ב) לעיל קד: וש"נ, ג) תוספ' פרה ספ"ז [וע"ע תוספ' יומא פ"ג] הי"א, וכעי"ז פרה פ"ח מ"ג ועי' לעיל פג., ד) [ע' תו' ב"ק עז. ד"ה פרה], ה) חולין קכא. כריתות כא. נדה נא., ו) ירוש' שם, חגיגה פ"ג ה"ב, ז) שייך לעמ' הקודם ח) [בב"ר ס"פ נח] פ' ל"ח יט

הגהות הב"ח

(א) גמ' הנך דאיכא גואי נמי ליטמא אמר רבא הא בעינא: (ב) שם שעיר המשתלח נמי אי לית להו פרה ופרים מנלן כצ"ל ותיבת אפי' נמחק: (ג) רש"י ד"ה או דלמא וכו' שדינן לה ולאו רובא כצ"ל ותיבת ואע"ג נמחק: (ד) בא"ד אפילו הכי. נ"ב זהו פסק הלכה של רש"י: (ה) ד"ה בקולסי וכו' דוגמתו בירושלמי תרח: (ו) ד"ה השורף וכו' ופר העדה גמרי כצ"ל ותיבות ופר יו"ה נמחק:

גליון הש"ס

גמ' צריכין הכשר טומאה. עיין בב"ק דף עז ע"א תוס' ד"ה פרה:

שינויי נוסחאות

א] או דלמא בתר (*ש"מ): ב] הראב"ד בפ"ה מהל' פרה ה"ה כתב דלשיטת הרמב"ם [וכ"ה לפי' התוס' כאן] צ"ל מטמו. כיון דהאיבעיא היא על הפרים אם מטמאים (עפ"י רש"ש): ג] יש כאן קצת שינויים מלשון המשנה דלעיל. ובש"מ תיקן עפ"י נוסח המשנה וכ"ה בכתה"י: ד] בכי"ל ואחרי כן יבא. וכן נכון, דקאי אשורף פר ושעיר של יוה"כ (ויקרא טז, כח). ואילו קרא דאחר יבא וגו' (ויקרא יד, ח) קאי אמצורע: ה] נ"א ת"ר השורף פרה ופרים והמשלח את השעיר מטמאין בגדים כו' (כתה"י, ב"ש, ח"ן). וכ"ה בתוספתא דפרה, וכן העתיקו התוס' ב"ק עז ע"א והר"ש בפרה פ"ח מ"ז, וכן משמע מרש"י, וכעי"ז בש"מ: ו] מטמא אוכלין ומשקין מפני שהוא חי וכל שהוא חי אינו מטמא כו' (כתה"י, וכעי"ז בתוספתא ובש"מ): ז] בכי"ל נוסף היינו טעמיה: ח] זרוע אשר יזרע כי זרעים מה זרעים וכו' (*ב"ש). ובחולין כל הענין בשינוי קצת: ט] צ"ל צריכין בלי וא"ו. וכן ברש"י (*ש"מ): י] יצתה נבלת כו' עד ואין צריכה הכשר לא גרסינן (ב"ש, ח"ן ועיי"ש). ועי' יד דוד: יא] צ"ל אין (צ"ק): יב] התוס' בב"ק גרסי אין צריכין (רש"ש). ועי' בליקוטים. ועי' ח"נ ויד דוד: יג] נ"א בר ממל (*ש"מ): יד] שתטמא (*ש"מ): טו] ס"א לחוץ ובעי לשורפו בפנים הס"ד והשאר ליתא (ב"ש ומ"כ). ועי' בעמ' הקודם בש"נ אות כח: טז] בגדים יוציא אל מחוץ למחנה בעינן (כי"י). והס"ד ומה"ד האי מיעוטא דאבר. שיצא לחוץ הס"ד (כי"י, ש"מ, ומ"כ). [ובצ"ק ל"ג התיבות שבסוגריים]: יז] הפר שבחוץ יצא רוב כצ"ל (*שמכ"י, צ"ק): יח] צ"ל ליה (כי"פ): יט] צ"ל לא שבקינן (כתה"י ודפ"י): כ] עי' ח"נ ופ"מ שכתבו דמכאן הוא הגה"ה, דהא רש"י מפרש לה לענין טומאת בגדים. אבל ראה לעיל אות טו דיש בזה ב' נוסחאות בשיטת רש"י. ועי' טה"ק: כא] בכי"פ נוסף ולא בגברי דכתיב: כב] כ' בליקוט הלכות, הנה רש"י על סוגיא זו ביאר בקיצור מאד וקשה להבינו, וגם לפי המסקנא לא פליגי רש"י ותוס' לדינא עכ"ל: כג] דהך ראיה דקמייתי כצ"ל (שמכ"י): כד] מילתא דבעינן ואחר יבא אל המחנה מכי נפק כו' כצ"ל (ב"ש): כה] להו לקמאי מוציאין כצ"ל (מ"כ, כי"ב וג'). וכן בכי"פ לקמאי: כו] שיצאו מתחילה חוץ (כתה"י, כי"ב וג'): כז] דוגמתו באגדה בצלמי (כתה"י וש"מ): כח] צ"ל מפר (*ב"ש, כי"ב וג'). ור' הג' הב"ח [ולדבריו הגיהו גם בש"מ וח"נ ורש"ש ועי' דק"ס]: כט] צ"ל ובפר (*ב"ש): ל] בכתה"י ודפו"י הכשר ראיית טומאה. וגי' ב"ש וכי"ג הכשר דהיינו ראיות טומאה: לא] בכתה"י וש"מ דלא חזו לאיטמויי [בכי"פ לטמא]. וגי' צ"ק ואע"ג דלא מטמאו: לב] שיטמא (כתה"י): לג] לטומאה בעלמא מיהא בעינן (כי"פ): לד] שתטמא. במגע לר"מ (כי"פ): לה] צ"ל לו (צ"ק). וגי' ב"ש וכזית אין לו: לו] שיעורא דלית בה טומאה חמורה במגע אלא לר"מ כו' (כי"פ). נ"א מגלין ספר ישן שיעורא אלא בכביצה לענין טומאת אוכלין דעלמא אלא לר"מ כו' (ב"ש, מ"כ, וכעי"ז בח"נ): לז] צ"ל מקוה (הגרי"ב, ד"ו): לח] צ"ל כגון (צ"ק, ד"ו): טל] בעומדין בחוץ ואוחזין (באה"מ): מ] צ"ל שחזרו (צ"ק, כי"ב): מא] דפשיטא דהאנשים וגם הבגדים כצ"ל (כי"ג): מב] ונתעסקו (כי"ג): מג] דאפשר כיון (כן העתיק בלקוטי הלכות): מד] צ"ל אי תליא (כי"ב וג'): מה] צ"ל דבעינן (צ"ק, דפו"י): מו] וחזרו ובאו אנשים כצ"ל (צ"ק, ד"ו): מז] ומה שפירשתי דמיבעיא ליה לענין הנוגע בפנים אינו מבואר וזה עיקר כצ"ל (צ"ק עיי"ש). וע' בה"ז ופ"מ וח"נ: מח] ולא מטמאו עד שיחתכו, ובשעת פרישתן לא מטמאו דמיירי כו' כצ"ל (ב"ש): מט] צ"ל בכל כוחו (בה"ז, צ"ק, ח"נ):

עין משפט נר מצוה

סז א מיי' פ"ג מהלכות אבות הטומאה הלכה (יז) [טז]:
סח ב מיי' שם הלכה יב [ב] אבל לא מליקתה:
סט ג מיי' פי"א מהלכות אבות הטומאה הלכה ו:
ע ד שם בהשגות:
עא ה מיי' פ"ה מהלכות פרה הלכה ה:
עב ו מיי' פרק ג שם הלכה (ב) [א]:

גמרא

[א] מחוסר קריבה [א]לאו כמחוסר מעשה דמי איתיביה [ב]שלשה עשר דברים נאמרו בנבלת עוף טהור וזה אחד מהן [ב] צריכה מחשבה [א]ואין צריכה הכשר [ב]ומטמא טומאת אוכלין בכביצה מאי לאו ר"מ היא לא רבנן היא [ג] והא קתני רישא צריכה מחשבה ואין צריכה הכשר [ג]ומאן שמעת ליה האי סברא ר"מ ומדרישא ר"מ סיפא נמי ר"מ מידי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא והא מדקתני סיפא [ג]שחיטתה ומליקתה מטהרת טריפתה מטומאתה[ד] [ד]מאן שמעת ליה האי סברא ר"מ[ה] רישא וסיפא רבי מאיר ומציעתא רבנן אין רישא וסיפא רבי מאיר ומציעתא רבנן אמר ליה רב המנונא לרבי זירא [ה]לא תיתיב [ו]אכרעך עד דאמרת לי הא מילתא נבלת עוף טהור לר"מ מונין [ו] לה ראשון ושני או אין מונין ראשון ושני א"ל כל היכא דמטמא אדם במגע מונין בו ראשון ושני כל היכא דאין מטמא אדם במגע אין מונין בו ראשון ושני בעא מיניה רבי זירא מרבי אמי [ז] בר חייא ואמרי לה מר' אבין בר כהנא הא דתנן[ח] [ז][ד]חיבורי אוכלין ע"י משקין חיבור לטומאה קלה ואין חיבור לטומאה חמורה מונין בו [ט] ראשון ושני או [י] אין מונין בו ראשון ושני א"ל [ה]כל היכא דמטמא אדם מונין בו ראשון ושני אין [יא] מטמא אדם אין מונין בו ראשון ושני: יצאו אלו ואלו: מה"מ דת"ר[ט] להלן [יב] הוא אומר חוץ לג' מחנות כאן למחנה אחת לומר לך[ט][י]כיון שיצא חוץ למחנה אחת מטמא בגדים והיא גופה מנלן [יג] דת"ר [1]והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה [י]חוץ לג' מחנות אתה אומר חוץ לג' מחנות או אינו אלא [יד] מחנה אחת כשהוא אומר בפר העדה [2]מחוץ למחנה שאין [טו] צריך לומר שהרי כבר נאמר [2]כאשר [טז] שרף את הפר הראשון ליתן [יז] לו מחנה שניה כשהוא [יח] אומר מחוץ למחנה בדשן שאצ"ל [טו] שהרי כבר נאמר [1]על שפך הדשן ישרף ליתן [יז] לו מחנה שלישית ור"ש האי מחוץ למחנה מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא רבי אליעזר אומר נאמר כאן חוץ [יט] למחנה ונאמר להלן [3]חוץ למחנה מה [כ] להלן חוץ לג' מחנות אף כאן חוץ לג' מחנות ומה להלן למזרחה של ירושלים

רש"י

הכי גרסינן אמר ליה מחוסר קריבה לאו כמחוסר מעשה דמי: צריכה מחשבה. [ס] להצטרף פחות מכזית ממנה להשלים פחות מכביצה אוכלין לקבל טומאת אוכלין במגע: ואינה צריכה הכשר. לטמא לא למים ולא למגע שרץ שמאליה מטמאה הואיל וסופה לטמא טומאה חמורה: ומטמאה טומאת אוכלין בכביצה [כא]. מדקתני צריכה מחשבה ואינה צריכה הכשר אלמא דנקיט ליה בידיה עסקינן דאי מחתא אארעא אמאי אינה צריכה הכשר ואי דנקט לה בפומיה אמאי צריכה מחשבה אין לך מחשבה גדולה מזו וקתני כביצה אין כזית לא: [כב] ה"ג שחיטתה ומליקתה מטהרת טריפתה מטומאתה: האי סברא ר' מאיר. בפרק חטאת העוף (לעיל סט.): נבלת עוף טהור לר' מאיר. דמטמא טומאת אוכלין מאליה בכזית מונין בו ראשון ושני או לא: כל היכא דלא מטמא אדם במגע אין מונין בו ראשון ושני. דגמר [כג] משרץ דכתיב ביה מנין ראשון ושני דכתיב (ויקרא יא) כל אשר בתוכו יטמא דהוה ליה הכלי ראשון והאוכל שני ונבלת עוף טהור לא מטמא אדם במגע: חיבורי אוכלין על ידי משקין. חצי זית נבלה מכאן וחצי זית נבלה מכאן ומשקה טופח באמצע ונוגע בשניהם מחברן לטמא אוכלין ומשקין הנוגעים באחד מן החצאין האלו: ואין חיבור לטומאה חמורה. לטמא אדם וכלים וטעמא לא ידענא: ה"ג להלן אתה נותן להם שלש מחנות וכאן מחנה אחת א"כ למה נאמר אל מחוץ למחנה לומר לך כיון שיצא חוץ למחנה אחת מטמאים בגדים. והא מתניא בת"כ גבי פר יוה"כ דכתיב (ויקרא טז) ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא וגו' וקמתמה תנא ואמר להלן בפר העדה וכהן משיח אתה נותן להם מקום שריפתן חוץ לשלש מחנות כדיליף לקמיה וכאן אתה אומר אל מחוץ למחנה ושרפו דמשמע ששורפן חוץ לעזרה מיד בהר הבית והלא אף אלו פנימיים ואייתי לכולהו כי הדדי בריבויא דחטאת החטאת בשילהי כל הזבחים [לעיל פג.] ואמר נמי בפ' בית שמאי (לעיל לט.) לפר זה פר יום הכיפורים: אם כן למה נאמר אל מחוץ למחנה. לענין טומאת בגדים דכתיבי בקרא [כד] דבתריה קאמר (ויקרא טז) אל מחוץ למחנה והשורף אותם יכבס בגדיו: לומר לך כיון שיצאו חוץ לעזרה. המתעסקין בהן מטמאין בגדים: מחוץ למחנה בדשן. בהוצאת דשן המזבח והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה (שם ו): שאין ת"ל. אין מלמד כלום דהא ידענא דאל מחוץ למחנה מוציאין אותו דכתיב בפרים הנשרפים (שם ד) אל שפך הדשן וכתיב בהו אל [א] מחוץ: ור' שמעון. דאמר במתני' אין מטמאין בגדים עד שיוצת האור ברובו האי מחוץ למחנה דכתיב בפר ושעיר של יום הכיפורים מאי עביד ליה: נאמר כאן. בפר יום הכיפורים: ונאמר להלן. בפרה אדומה (במדבר יט) והוציא אותה אל מחוץ [כה]: מה כאן. בפרים הנשרפים חוץ לג' מחנות אף שחיטת [כו] פרה אדומה חוץ לג' מחנות: מה להלן. בפרה אדומה במזרחו של ירושלים [י] דכתיב בה [במדבר יט] והזה אל נוכח פני אהל מועד אלמא עומד במזרח ופניו למערב [ל] כנגד פתחו של היכל שהוא בכותל מזרחי ופתחו [כז] למזרח אף

תוספות

ובירושלמי גרסינן בסוף פרק שני שעירי [ה"ו] רבי אליעזר שאל פרים הנשרפין ושעירים הנשרפים מהו שיטמאו בגדים [כח] בלא הכשר ובלא טומאה מפני שסופן לטמאות טומאה חמורה השיב רבי שמואל קפודקיא מעתה יטמאו אימורים אלא כשפרשו ואפילו תימא דלא פירשו כהדא אין מי חטאת מטמאין דבר לחזור ולטמאות [כט] ממנו:

ומטמא טומאת אוכלין בכביצה. פירש בקונטרס מדקתני צריכה מחשבה ואין צריכה הכשר אלמא דנקיט ליה בידיה עסקינן דאי מחתא אארעא אמאי אינה צריכה הכשר ואי דנקיט ליה בפומיה אמאי צריכה מחשבה אין לך מחשבה גדולה מזו וקתני כביצה אין כזית לא. וקשה כיון דיש בו כביצה אע"ג דמחית אארעא מטמא בלא הכשר משום דסופו לטמא טומאה חמורה ולא דמי למחוסר יציאה דבפנים אין ראוי כלל לטמא ומשום הכי לא מבעיא ליה לרבנן בכביצה דנקיט בידיה ונראה לפרש דהיינו טעמא דמשמע ליה דמיירי בנקיט בידיה משום דאז איכא חידוש לאשמועינן דבעי כביצה [מ] ולא חשיב כנקיט בפומיה אבל במחית אארעא פשיטא דבעי כביצה (ופי' הקונטרס יש ליישב כמו שפירשתי לעיל בהגהה [ל] וכן עיקר):

ומדסיפא ר"מ רישא נמי ר"מ. הוה מצי למימר וליטעמיך הא קתני מליעתא האוכל אבר מן החי ממנה סופג את הארבעים והיינו דלא כרבי מאיר דקסבר אינו נוהג אלא [לא] בטהורה בפרק גיד הנשה [חולין דף קב.] (כדפרישית לעיל):

חיבורי אוכלין ע"י משקין. פי' בקונט' חצי זית נבלה מכאן וחצי זית נבלה מכאן ומשקה טופח באמצע ונוגע בשניהן מחברן לטמא אוכלין ומשקין הנוגעין באחד מן החצאין האלו ואין חיבור לטומאה חמורה לטמא אדם וכלים וטעמא לא ידענא וכענין זה פירש בהקומץ רבה (מנחות דף כד.) גבי צירוף כלי וחיבור מים מהו דפירש התם בקונטרס כלומר חצי עשרון שנטמא בצירוף כלי מהו שמטמא אחר בחיבור מים כגון אם יש שני חצאי עשרון בכלי ואין נוגעין וחצי עשרון יש חוץ לכלי השני [לב] וחיבור מים כגון ניצוק או ציור מחבר את של חוץ לכלי ואת שבתוך הכלי ונגע טומאה לזה שבכלי שאין נוגע במים ונטמא חבירו משום צירוף כלי מהו שיטמא זה את של חוץ בחיבור מים ודבר תימה הוא לומר שמשקין מחברין אוכלין לקבל טומאה ולטמא אחרים דאפילו עור אין מצרפו כדאיתא בהעור והרוטב (חולין דף קיז:) ועוד שפירש שמחברין [לג] ע"י ניצוק והלא אפי' למים עצמן קי"ל [י] דאין ניצוק חיבור לטומאה וקלת היה נראה לפרש דמיירי בשנימוחו ע"י המים ונדבקו יחד ומיהו כעין פירוש הקונטרס יש משנה אחת במסכת טהרות (פ"ח מ"ח) עריבה שהיא קטפרס וניצוק [לד] מלמעלן ומשקה טופח מלמטן וג' חתיכות כביצה אינן מצטרפות וב' מצטרפות ור' יוסי אומר אף שתים אינן מצטרפות אלא א"כ רוצצות משקה ואם היה משקה עומד אפי' כעין החרדל מצטרף [לה] ובתוספתא [ס] תניא אתרוג שנפרץ ותחבו בכוש או בקיסם אינו חיבור שאין חיבורי אדם חיבור עיסה שנילושה במי פירות טהורה שאין לך דבר שהוא מחבר את האוכלין אלא שבעה משקין [ע] ודבר תימה הוא אם אין לישת [לו] פירות מועלת לחבר את הקמח ושמא לשה לאו דוקא אלא אורחא דמילתא נקט [לז] [דבר שאדם] לש במי פירות פעמים שמי פירות מחברים שני חצאי זיתים של עיסה במשקים הבאים מזה לזה: **מה כאן חוץ לשלש מחנות.** ביום הכיפורים אף להלן בפרה אדומה כן. תימה הא בפר יוה"כ לא ידעי' שלש מחנות אלא מהיקשא דלפר זה פר יום הכיפורים בפרק ב"ש (לעיל דף לט.) כדפירש בקונט' ומספקינן אי דבר הלמד בהיקש חוזר ומלמד בג"ש או לא ואפי' תימצי לומר דאתא מריבוי דחטאת [לח] דבסוף התערובת (לעיל פג.) ההוא נמי היקשא הוא ושמא ג"ש הוא ויש [טל] לפרש דפרה קדשי בדק הבית היא והשתא נמי אתי שפיר דיליף בג"ש מזרחה של ירושלים אע"ג דשריפת פרה ילפא מהזאתה לקמן בפרק בתרא (דף קיג.):

הדרן עלך טבול יום

מוסף רש"י

צריכה מחשבה. לטמא טומאת אוכלין אם נגע בה שרץ, שאם תגע היא אחרי כן באוכלין כשרין תטמאם וכל כמה דלא חשיב עליה לית ביה שום טומאת מגע, דנבלת עוף טהור אינה מטמאה אלא אם כן אוכלה ואז מטמאה אותן בגדים שהוא לבוש בשעת בליעה (בכורות י.). או: צריכה מחשבה לאכילה ושוב תטמא מאליה ותחזור ותטמא אוכלין במגע, דהא מאליה קודם מחשבה אין לה טומאה אלא בבית הבליעה (נדה נ:). וטעמא (דמחשבה) [דצריכה מחשבה] משום דסתמא לאו לאכילה קיימא, ובכפרים קיימינן שאין רגילין לאכול עופות, אבל בכרכים תנן בבכורות דאין צריכים מחשבה דסתמא לאכילת עכו"ם עומדת (חולין קכא:) ואין צריכה הכשר. כדיליף (לעיל) כל שסופו לטמא טומאה חמורה אין צריך הכשר (נדה נ:). הואיל ויש עליה טומאה חמורה לטמא אדם ובגדים אם היה אוכלה, דלא שייך הכשר אלא בטומאה קלה דאוכלין וכן מחשבה (בכורות שם) להלן הוא אומר חוץ לג' מחנות. גבי פר יוה"כ תניא לה בת"כ יוציא אל מחוץ למחנה ושרפו וגו', וקמתמה תנא ואמר הכי, להלן בפר העדה וכהן משיח אתה נותן להן לשריפתן חוץ לג' מחנות, עזרה והר הבית וירושלים, כדיליף לקמן, וכאן אתה אומר אל מחוץ למחנה ושרפו, דמשמע ששורפן חוץ למחנה שכינה מיד במחנה לויה והלא אף אלו פנימיים ואיתקישו להדדי לשריפה ולטומאת בגדים וכו' א"כ למה נאמר כאן מחנה אחת, לא נאמרה אלא על טומאת הבגדים הכתובה אחריה והשורף אותה יכבס בגדיו, ולומר לך כיון שיצאו חוץ למחנה אחת מטמאין בגדים ואף של פר כהן משיח מכאן למד, שהרי לא נכתבה בו טומאת בגדים ומריבויא דחטאת חטאת אתיא כדפרישית (יומא סח.) שהרי כבר נאמר כאשר שרף את הפר הראשון. של משיח, ובההוא כבר נאמר אל מחוץ למחנה ומה בא זה ללמדנו אלא ליתן להם מחנה שניה (סנהדרין מב:) כשהוא אומר מחוץ למחנה בדשן. בלו את אהרן בהוצאת הדשן של תפוח שעל המזבח החילון, שאין מלמדנו כלום: שהרי כבר נאמר. בפר כהן המשיח: על שפך הדשן ישרף, וכתיב בדידהו חוץ למחנה, ממילא שמעינן דשפך הדשן חוץ למחנה הוא ולמה נאמר כאן, ליתן לכולם מחנה שלישית, דעל כרחך כולהו בחד דוכתא עביד להו (שם וכעי"ז יומא שם):

מסורת הש"ס

א) [חולין קג:], ב) בכורות י. נדה נ: טהרות פ"א מ"א, ירוש' שקלים פ"ה ה"א, ג) [ל"ע רב], ד) [קושיא בזה תמצא בתוס' חולין קב. סד"ה ורבי וע"ש וע"ע ב"ק עז. ד"ה פרה], ה) [קידושין לו: וש"נ], ו) [עי' תו' נזיר כד: ד"ה אמר כתבו פי' ע"ז], ז) (טהרות פ"ז), ח) יומא סח. עד סוה"ע סנהדרין מב:, ט) ת"כ אחרי פרש' ה ה"ה, י) שם ויקרא חובה פ"ה ה"ג, כ) מנחות כז:, ל) פרה פ"ג מ"ט, מ) עי' ל"ק, נ) [פ"ה דמכשירין מ"ט ופ"ח דטהרות מ"ח], ס) [דעוקלין ספ"א] ואהלות פ"ד ה"ג, ע) עיי' צ"ק שהאריך.

תורה אור השלם

1. וְהוֹצִיא אֶת כָּל הַפָּר אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל מָקוֹם טָהוֹר אֶל שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן וְשָׂרַף אֹתוֹ עַל עֵצִים בָּאֵשׁ עַל שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן יִשָּׂרֵף: ויקרא ד, יב
2. וְהוֹצִיא אֶת הַפָּר אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׂרַף אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר שָׂרַף אֵת הַפָּר הָרִאשׁוֹן חַטַּאת הַקָּהָל הוּא: ויקרא ד, כא
3. וּנְתַתֶּם אֹתָהּ אֶל אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶל מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְשָׁחַט אֹתָהּ לְפָנָיו: במדבר יט, ג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה שאין ת"ל וכו' מחוץ למחנה הס"ד:

גליון הש"ס

גמ' ומאן שמעת ליה וכו' ר"מ. יש לעיין הא מסקינן לעיל דגם לרבנן ס"ל כתנא דבי ר"י ורק בשעיר המשתלח לא כיון דלא חזי בעלמא לקבל טומאה: רש"י ד"ה צריכה מחשבה להצטרף פחות מכזית. ק"ל אמאי לא כפשוטו דלריך מחשבה דעי"ז יש לו טומאת עלמו לטמא אוכלין ומשקין כיון דסופו לטמא טומאה חמורה. ובנדה באמת לא כתב רש"י כן:

שינויי נוסחאות

א] אמר ליה מחוסר כו' כל"ל (*ש"מ, הגרי"ב): ב] תיבות וזה אחד מהן ליתא בכתה"י ובמשנה לטהרות (דק"ס): ג] והא מדקתני כו' עד והא כדאיתא, ליתא בס"י וכן משמע ברש"י ז"ל והגירסא שבעמוד קשה לעמוד עליה (ש"מ, ח"נ, וקר"א, וכ"ה בכתה"י). ואמנם עי' רש"ש לעיל בע"א וביד דוד שכתבו לשיטת הראב"ד אתי שפיר הגירסא שלפנינו. וע"ע תוס' ב"ק דף עז ע"א ובגלה"ש שם: ד] במשנה בטהרות נוסף דברי ר"מ. ועי' תוס' חולין קב ע"א שהקשו על לשון הגמ' כאן דקאמר מאן שמעת ליה האי סברא וכו' דלאמאי לריך לדקדק בענין זה, הא קתני בה בהדיא דברי ר"מ. וכן הקשה הר"ש בטהרות. ובפי' הרא"ש שם מכח קושיא זו כתב דלא גרס' דברי ר"מ אלא סתם משנה היא. וגי' כי"ל דברי ר"מ ומדסיפא ר"מ כו' כדלהלן באות שאח"ז. והשאר ליתא: ה] ר"מ ומדסיפא ר"מ רישא נמי ר"מ, מידי איריא סיפא ר"מ רישא רבנן א"ל רב המנונא כו' (ש"מ בשם ס"י, וכ"ה בכתה"י ובתוס' ב"ק עז ע"א): ו] מונין בו ראשון כל"ל. וכן בסמוך (*ש"מ). [ובכי"ל בה]: ז] ל"ל אבין (*ש"מ): ח] ל"ל דתניא (*הגרי"ב): ט] ל"ל בהן. וכן בסמוך (*ש"מ): י] בכתה"י או לא, כל היכא וכו' [וליתא שם אין מונין בו ראשון ושני א"ל]. ולגירסא זו מיושב שיטת הרמב"ם פי"א מאה"ט ה"י שנשאר ספק (דק"ס). ועי' בה"ז: יא] כל היכא דלא מטמא אדם כו' כל"ל (*ש"מ): יב] הש"מ תיקן נוסחת הגמרא כפי גירסת רש"י עיי"ש. וכעי"ז בכתה"י. וגי' כי"ל להלן אתה נותן להן חוץ לג' מחנות וכאן חוץ למחנה אחת מה ת"ל מחוץ למחנה לומר לך כיון שיצאו כו': יג] תיבות והיא גופא מנלן נמחק. ול"ל אמר מר להלן אתה נותן להם חוץ לשלש מחנות והתם מנלן (ב"ש, וכעי"ז בש"מ ובח"ג, וביומא): יד] ל"ל חוץ למחנה (*ש"מ): טו] שאין תלמוד לומר כל"ל (*ש"מ): טז] בכתה"י ושרף אותו כאשר כו' (דק"ס): יז] ל"ל תן (ש"מ): יח] ל"ל וכשהוא (ב"ש, מ"כ): יט] ל"ל מחוץ. וכן בסמוך (*ש"מ): כ] מה כאן חוץ לג' מחנות אף להלן חוץ כו' כל"ל (*ש"מ, צ"ק): כא] בס"י נ"ב פי' דכביצה ממנה אם נגע באוכלין טהורים נטמאו, א"נ מצטרף לפחות מכביצה אוכלין לקבל האוכלין טומאה: מאי לאו ר"מ היא. מדקתני צריכה כו' (ב"ש, כי"ב וג' וח"נ): כב] בכי"פ נוסף כאן ליבור ומדקתני סיפא. דההיא דתנן שלשה עשר דבר וכו': כג] דגמרינן (ב"ש): כד] בקרא דבתר אל מחוץ למחנה קאמר והשורף כו' כל"ל לפי הנר' (באה"מ): כה] מחוץ למחנה (כי"פ): כו] בס"י שריפת (הגרי"ב): כז] ל"ל ופתוח (ב"ש): כח] כן הגוס' בירושלמי, אבל הקס"ע והפנ"מ שס כתבו דתיבת בגדים היא ט"ס ול"ל אוכלין ומשקין. וח"נ ורש"ש הגיהו בפנים: כט] וליטמאות (כ"ה בירוש' שם ובכי"ב): ל] ולא נמלא הגה"ה זו בספרים שלנו (בה"ז). ובל"ק ל"ג תיבת בהגהה, ועיי"ש ביאורו: לא] אלא בבהמה טהורה כדפירשתי שם בפרק גיד הנשה כל"ל (צ"ק). ועיי"ש בחולין קב ע"א תוד"ה ור' מאיר. ועי' בה"ז: לב] תיבת השני נמחק (ב"ש, צ"ק): לג] ל"ל שמחברן (באה"מ): לד] ל"ל והבצק מלמעלן (צ"ק): לה] בב"ש נוסף סיומא דמתני' ר' דוסא אומר אוכל פרוד אינו מצטרף. וכ"ה במ"כ ובכי"ב וג': לו] ל"ל מי פירות (ב"ש ,יעב"ץ): לז] נקט דכשאדם לש כו' כל"ל (ב"ש): לח] דחטאת חטאת כל"ל (ב"ש): טל] ועוד יש לפרש כל"ל (צ"ק ועי' שם):

ליקוטים

לא תיתיב אכרעך. פירש ר"ת ז"ל כי לשון קצר הוא, לא תיתוב אלא עמוד על כרעיך עד דמפרשת, וכרעיך רגליך כדאמרינן (יבמות קג ע"א) צריך למדחסיה לכרעיה. ויש לפרש עוד, לא תשב אפילו במקום שכרעיך עומדים. יש מפרשים כרעיך מלשון כרעי המטה, כלומר בכסאך. (ריטב"א מכות ג' ע"ב)

שיטה מקובצת

רש"י ד"ה צריכה מחשבה. נ"ב עיין במס' נדה דף נ: ברש"י ובתוס': תוד"ה מה כאן וכו' תימה וכו'. נ"ב עיין בתוס' יומא דף סח. [ד"ה תן]:

אף כאן למזרחה של ירושלים אלא א] לרבנן היכא שריף להו כדתניא היכן נשרפין לצפון ירושלים חוץ לשלש מחנות רבי יוסי הגלילי אומר אאבית הדשן נשרפין אמר רבא מאן תנא דפליג עליה דר' יוסי הגלילי ר' אליעזר בן יעקב היא דתניא 1על שפך הדשן ישרף ב] שיהא שם דשן (שיקדים לשם דשן) ג] ר' אליעזר בן יעקב אומר שיהא מקומו משופך אמר ליה אביי דילמא במקומו משופך פליגי תנו רבנן ד]2 השורף ה] מטמא בגדים ו] ולא המצית את האור מטמא בגדים ולא המסדר את המערכה מטמא בגדים ואיזהו השורף ז] המסייע בשעת שריפה יכול אף משנעשו אפר מטמא ח] בגדים תלמוד לומר אותם אותם מטמאין בגדים ט]ומשנעשין י] אפר אין מטמאין בגדים רבי י] שמעון אומר אותם מטמאין בגדים ניתך הבשר אין מטמאין בגדים מאי בינייהו אמר רבא איכא בינייהו דשוייה חרוכא:

הדרן עלך טבול יום

השוחט יא]והמעלה בחוץ יב]חייב על השחיטה וחייב על העלאה רבי יוסי הגלילי אומר יגשחט בפנים והעלה בחוץ יד] שחט בחוץ והעלה בחוץ פטור שלא העלה אלא דבר פסול אמרו לו אף השוחט בפנים ומעלה בחוץ כיון שהוציאו פסלו טו]הטמא שאכל בין קדש טמא בין קדש טהור יז]חייב רבי יוסי הגלילי אומר טמא שאכל טהור חייב וטמא שאכל טמא פטור שלא אכל אלא דבר טמא אמרו לו אף טמא שאכל את הטהור כיון שנגע בו טמאהו יח] וטהור שאכל טמא יט]פטור שאינו חייב אלא על טומאת הגוף: **גמ'** בשלמא העלה כ] כתיב עונש וכתיב אזהרה עונש דכתיב 3ואל פתח אהל מועד לא הביאו כא] אזהרה דכתיב 4השמר לך פן תעלה עולותיך וכי הא כב]דא"ר אבין א"ר אלעזר כג] כל מקום שנאמר השמר פן ואל אינו אלא לא תעשה אלא שחיטה בשלמא עונש דכתיב 5ואל פתח אהל מועד לא הביאו אלא אזהרה מנלן אמר קרא 6ולא יזבחו עוד האי מיבעי ליה לכדר"א כד]דאמר כה] מנין לזובח בהמה למרקולים שהוא חייב דכתיב ולא יזבחו עוד את זבחיהם אם אינו ענין לכדרכה כו] דכתיב 7איכה יעבדו תנהו ענין לשלא כדרכה אמר רבה קרי ביה ולא יזבחו וקרי ביה ולא עוד אכתי כז] מיבעי ליה לכדתניא כח]עד כאן הוא מדבר בקדשים שהקדישן בשעת איסור הבמות והקריבן בשעת איסור הבמות

השוחט והמעלה: **כיון שנגע בו טימאהו.** מע"ג דמסכחת לה כשתחב לו חבירו בבית הבליעה סתמא דמילתא מיירי קרא אפילו בנותן לתוך פיו כט): **אזהרה מנלן.** פי' בקונטרס דקא מחייבי ליה עלה [חטאת] שאין חטאת באה אלא על לאו וכדת כדתנן הפסח והמילה מצות עשה ואין חייבין עליהן חטאת במסכת כריתות (דף ב.) וקשה לפי' דבריש אלו הן הלוקין (מכות דף יג:) משמע לא דקרבן לא בעי אזהרה דפריך התם ודילמא אזהרה לקרבן הוא דהא פסח ומילה דלית בהו אזהרה לא מייתי קרבן ומשני התם היינו טעמא משום דאיתקוש כל התורה כולה לעבודת כוכבים מה עבודת כוכבים שב ואל תעשה לאפוקי הני דקום עשה גינהו וגלאה לפרש דהאי דבעי הכא אזהרה מנא לן היינו משום דאשיב ליה בפרק אלו הן הלוקין (שם.) השוחט והמעלה בחוץ ולאו אמתני' לא] קאי והאי דקתני בכריתות (דף ב.) הפסח והמילה מצות עשה היינו כלומר דקום עשה גינהו ולהכי לית בהו חטאת ומיהו לקמן בשמעתין משמע דלאפוקי לאו קאתיא דפריך רבא הא דתנן פסח ומילה מצות עשה תיתי בק"ו ממותיר ומה מותיר שלא ענש הזסיר כו' וכן פ' המולא תפילין (שילובין דף לו.) יצא פסח [ומילה] שהן מצות עשה [ופריך] הא כתיב ושמרת את החוקה וא"ר אילעאי כל מקום שנאמר השמר פן ואל הוי לא תעשה אלמא הוי פירושא יצא פסח [ומילה] שיש בה] בעשה היינו שאין בהן לאו ואזהרה ואין לומר דסוגיא דידן כרבינא דמשני שינויא אחרינא בפרק אלו הן הלוקין (מכות יג:) ומלי למימר אליבא דקרבן קבעי אזהרה דמ"מ קשיא דרבא אדרבא דהיינו רבא בשמעתין וההיא מסקנא דמכות דקרבן לא בעי אזהרה אליבא דרבא ולפירוש הקונטרס נמי קשה קצת דאמאי תלי טעמא דפסח ומילה משום דלית בהו לאו תיפוק ליה משום דלית בהו מעשה דאפילו לר"ע דאמר לא בעי מעשה הא אמר ריש לקיש ברישא כריתות (דף ג:) נהי דלא בעי ר"ע מעשה רבה מעשה זוטא בעי מיהו איכא לאוקמה שמעתין כרבי יוחנן דאמר ר"ע לא בעי מעשה כלל וגלאה לפרש דלישנא דמתני' קא דייק דקתני פסח ומילה מצות עשה היינו שהם בקום עשה ומשמע נמי הלשון דלית בהו אזהרה כלל:

מנין לזובח בהמה למרקולים שהוא חייב. פי' בקונטרס אע"פ שעבודתו דרך בזיון לסקלו באבנים וזה עובדו דרך כבוד ולא קרינא ביה איכה יעבדו הגויים האלה את אלהיהם ואעשה בו] כן אפ"ה מיין שחייב. וגלאה דכל הנהו דלאו אורחייהו בזביחה אע"ג דמכובדים מינהו לא נפקא מאיכה יעבדו כדמוכח בפרק אלו הנבלות מיתות (סנהדרין דף סג.) דאמר אביי שלש השתחוואות בעבודת כוכבים [למה] מחת לכדרכה ומחת לשלא כדרכה ומחת לחלק ופריך כדרכה דהא לא כתיב למעלה אלא לאחריו. ואולי לפי נוסח מ"פ ניחא: בר] אמתני' דהכא קאי כל"ל (צ"ק): כה] ל"ל שהן (כי"ב): כו] עי' הגהות הב"ח אות ד':

מסורת הש"ס

א) ת"כ ויקרא חובה פ"ה ה"ה, ב) שם אחרי פרש' ה ה"ח, ג) שם פ"א ה"ו, ד) מולין קפ. ת"כ שם ה"ז, ה) עירובין לו. סוטה ה. מכות יג: שבועות ל. לו. ע"ז נא. מנחות לו: לט: ספרי ראה ע, ירושׁ' כלאים פ"ח ה"א, שבת פ"ז ה"ב, יומא פ"ח ה"ג, סנהדרין פ"ז ה"ה, ו) סנהדרין ספ. ע"ז נא., ז) ת"כ אחרי פ"ט ה"א, ח) לקמן קט., ט) [ועי' מו' סנהדרין פנ: ד"ה כלעזר, מולין קפ. ד"ה שפיר].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ולמא וכו' משופך הס"ל ולח"כ מס"ל המסייע כגון המתעסק: (ב) שם ד"ה דשוף וכו' לא מיקרי ולר"ש כל"ל ומיכא אליעזר בדבי ממתק: (ג) שם ד"ה אלא וכו' כדתנן במס' כריתות הפסח וכו' מצות הס"ד: (ד) שם ד"ה למרקולים וכו' איכה יעבדו ולפ"ה כל"ל ומיכא ואעשה כן ממתק:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה אוהרה וכו' דקרבן לא בעי אוהרה. עיין בכ"ק דף קס ע"ב תוס' ד"ה מאי לאו ובטוטות דף יח ע"ב תוס' ד"ה ל"ת:

שינויי נוסחאות

א] תיבת אלא נמחק, ול"ל ולרבנן. וכן בכ"י (ש"מ): ב] בכתה"י ול"ו אימת מה שבקוגליים, ועי' יפה עינים: ג] והשורף השורף מטמא כו' (כ"ה ביומא, ב"ש וכי"ב). ובש"מ גולס השורף והמתעסק בצרכי שריפה מטמא בגדים כו'. [וכפי המר' הגיה כן עפ"י רש"י שבת' ועליה לאיתא שם מיבת 'המולף' (דק"ס)]: ד] זה המסייע כל"ל (ש"מ, כתה"י): ה] מטמאין (דפו"י, וכ"ה ביומא): ו] בכתה"י אבל משנעשו אפר כו' (דק"ס): ז] ל"ל ר"א ברבי שמעון (בה"ז. וכ"ה ביומא וברש"י כאן): ח] בחוץ חייב שחט כו' כל"ל (הגרי"ב, וכ"ה בכתה"י וד"ס): ט] טמאו (כי"מ). וכתוס' טימאהו: י] ל"ל העלאה (*ש"מ): יא] ל"ל יביאנו (ש"מ והגרי"ב. וכ"ה בכתה"י). ובכי"ל יביאנו ונכרת. וכן לקמן: יב] נ"ל אילעא (כתה"י ופרי"ד). בגליון נ"ל אילעאי. וכ"ה בתוס' ד"ס מזכרה וכלל המקומות שליין במקה"ש: יג] דאמר ר"א מנין (כתה"י וש"מ): יד] לכדרכה דנפקא ליה מאיכה יעבדו (כתה"י וש"מ): טו] ואכתי (כתה"י): טז] בכתה"י וד"ו אל: יז] דצריך שיקדים כל"ל (כי"ב): יח] שריפתן בגופן דכתיב אותם כגון כו' (כי"פ. שמכ"י וב"ש). וכ"ה ברש"י ביומא. ולפניו עפ"י בה"ז: יט] אבל פר לא מיקרי הלכך לראב"ש כו'. כ"ה בכל דפוסים הישנים. ולפניו גד' עפ"י הגהת בה"ז. והגוס' הישנה עיקר והיה הנוסח לפני רש"י כמו שהוא ביומא ראב"ש אומר הפר מטמא כו'. וכ"כ הרש"ש מדעתו, ומכס עליף מנגיא (דק"ס): כ] ל"ל והעלן (שמכ"י, וכנר"ז בכתה"י): כא] בכי"פ העלאה: כב] נ"ב ובספר ישן פי' אחר דאי לא אתא אלא לחד אזהרה לא לכתוב אלא ולא יזבחו, מדכתיב ולא עוד משמע דאתא לאשמועי' אזהרה אחרת (ב"ש): כג] ל"ל שענש (*ש"מ, הגרי"ב). נ"ל הענין האלה שענוש כרת (כי"פ). בא"ל מתק להלן מיבות ועל העלאת חוץ, וכן בש"ס,

עין משפט נר מצוה

עג א מיי' פ"ז מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ד:
עד ב ג מיי' פ"ב מהל' פרה אדומה הלכה ה:
א ד ה מיי' פ"ח מהל' מעשה הקרבנות הלכה ה:
ב ו מיי' פ"ח מהלכות פסולי המוקדשין הלכה יג:
ג ז מיי' שם הלכה יב:
ד ח מיי' פ"ג מהלכות ע"ז הלכה ג:

תורה אור השלם

1. וְהוֹצִיא אֶת כָּל הַפָּר אֶל מחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל מָקוֹם טָהוֹר אֶל שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן וְשָׂרַף אתו עַל עֵצִים בָּאֵשׁ עַל שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן יִשָּׂרֵף: ויקרא ד, יב
2. וְהַשֹּׂרֵף אֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחֲרֵי כֵן יָבוֹא אֶל הַמַּחֲנֶה: ויקרא טז, כח
3. וְאֶלֹהֶם תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר אֲשֶׁר יָגוּר בְּתוֹכֻם אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֹלָה או זָבַח: וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יְביאֻנּוּ לַעֲשׂוֹת אתו לַיהוָה וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמָּיו: ויקרא יז, ח-ט
4. הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ בְּכָל מָקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה: דברים יב, יג
5. אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁחַט שור או כֶשֶׂב או עֵז בַּמַּחֲנֶה או אֲשֶׁר יִשְׁחַט מחוּץ לַמַّחֲנֶה: וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֱביאוֹ לְהַקְרִיב קָרְבָּן לַיהוָה לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמּוֹ: ויקרא יז, ג-ד
6. וְלֹא יִזְבְּחוּ עוֹד אֶת זִבְחֵיהֶם לְשֵׂעִירִם אֲשֶׁר הֵם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם חֻקַּת עוֹלָם תִּהְיֶה זֹאת לָהֶם לְדֹרֹתָם: ויקרא יז, ז
7. הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן תִּנָּקֵשׁ אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵי הִשָּׁמְדָם מִפָּנֶיךָ וּפֶן תִּדְרֹשׁ לֵאלֹהֵיהֶם לֵאמֹר איכה יַעַבְדוּ הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֶת אֱלֹהֵיהֶם וְאֶעֱשֶׂה כֵּן גַּם אָנִי: דברים יב, ל

מוסף רש"י

דשוויא חרוכא. לרבי אליעזר כרבי שמעון שוויה חרוכא לא מטמא דלא פר מיקרי (יומא סח:) **הטמא שאכל כו' חייב.** מטמא, שהאוכל קדשים בטומאת הגוף זזונו כרת, דכתיב (ויקרא ז) והנפש אשר תאכל בשר וגו': **כיון שנגע בו טמאהו.** קודם שיאכלנו ואפ"ה מייביה קרא (חולין קא.): **שאינו חייב אלא על טומאת הגוף.** וטומאתו עליו וכו' זהו טומאת הגוף ואהא קאי קראי והנפש אשר תאכל מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו, יכול טומאת הבשר דגמרא דהאי עליו אבשר קאי ומיא דטהור שאכל את הטמא חייב ת"ל וטומאתו עליו משמע שעדיין היא עליו ביכולין לטהר הכתוב מדבר, חהו הגוף שטומאה פורחת ממנו על ידי טבילה (לעיל מג.) **מנין לזובח בהמה.** שהיא עבודת כבוד: **למרקולים.** שעבודתה בזיון, והוא הדין לפעור (סנהדרין סא.). מו: אף על פי שאין עבודתו בזביחה: **לבדרכה.** לעבודת כוכבים שעבודתה בזביחה דהא נפקא לן מאיכה יעבדו: עד כאן. האי ולא יזבחו בפרשת שחוטי חוץ כתיב כו' (ע"ז נא.):

שיטה מקובצת

אבית הדשן הן נשרפין. עיין בכתפורי ופרח דף כא ע"ב: